



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**Judicium Ecclesiasticum Seu Decretalium Gregorij IX.  
Pont. Max. Liber II.**

**Schmalzgrueber, Franz**

**Ingolstadii, 1726**

Titulus IV. De Mutuis Petitionibus.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74990)

clarat, quòd pro citato haberi velit. Pax Jordan. n. 178. Haun. l. cit. Ratio est, quia citationis nullitas introducta est in favorem Rei. Ergo si hoc suo favore Reus

uti non velit, valebit citatio; quia volenti non fit injuria. 3. Et principaliter sanatur nullitas Citationis ex Principis Rescripto: de quo videatur Pax Jordan. n. 179.

## TITULUS IV.

### De Mutuis Petitionibus.

## SUMMARIUM.

1. Quid sint Mutue Petitiones?
2. An durante conventionis Judicio Reus Actorem convenire possit coram alio Judice?
3. An Actor possit declinare Judicem eundem in causa Reconventionis?
4. Coram quo Judice Reconventio locum habeat?
5. Quis reconvenire possit? Et quem?

6. 7. 8. An etiam Clericus reconveniri possit coram Judice Laico?
9. In quibus causis locum habeat Reconventio?
10. In quibus non?
11. An etiam in Criminalibus?
12. Effectus Reconventionis.
13. Tempus, quo proponenda est.

**S**olet interdum Reus, cum Actoris Libellum viderit, vicissim aliquid ab Actore petere, eumque, porrecto vicissim Libello, reconvenire, proponendo actionem contra ipsum Actorem. Hac Reconventio Germanicè dicitur *Wider, oder Gegenklag* / in Jure Canonico *Mutua Petitio* dicitur, eo quòd Reus mutuo reagat in Actorem, & sic oriuntur duæ mutua, seu reciproca petitiones.

**Quæritur 1.** quid sint *Mutue Petitiones*? sunt conventio ex parte Actoris, & Reconventio ex parte Rei. Dum suum libellum Actor Judici offert, Reum convenire dicitur; dum Reus, viso Actoris Libello, suum vicissim tradit, dicitur Actorem reconvenire. Unde definiri *Reconventio* potest, quòd sit *Actus*, quo reus post oblatum, & visum Actoris libellum vicissim aliquid ab eo petit coram eodem Judice, ac in eodem Judicio, etiam si aliàs Judex ille non esset actoris competens. Colligitur ex c. ex litteris 1. § c. seq. b. tit. l. cum Papinianus 14. junctâ Auth. & consequenter C. de sent. & interloc. omn. Judic. & tradunt re ipsa Ummius Process. Judic. D. 10. thes. 1. Nicol. Rodriq. Prax. Tribun. ad Rubr. b. tit. n. 1. Haun. tom. 5. tr. 3. n. 338. Gonzal. in c. ex litteris cit. n. 6. Wagnereck ibid. Vallens. hic §. 1. n. 2. Pirh. n. 1. König n. 1. Sannig c. 1. n. 2.

Est omni Jure recepta Reconventio, præterquam Saxonico, teste Carpzov. p. 1. const. 7. defin. 7. & Bavarico, teste Haun. l. cit. n. 359. in utroque tamen & ipsa admittitur in causis connexis, ut iidem testantur. Ut ritè intentetur, & peragatur, duo debent concurrere. Unum est, ut coram eodem Judice, quem Actor forum Rei sequens elegit, instruat; aliàs simplex Conventio potius, quam Reconventio erit c. dispendia 3. v. reus quoque ibi: apud eosdem Judices. de Rescriptis in 6. l. qui non cogitur 22. ff. de Judic. ibi: eundem Judicem, l. cum Papinianus cit. ibi: coram eodem. Alterum est, ut mutua pe-

titio, ac Reconventio proponatur durante eodem Judicio; aliàs effectus sibi proprios non operabitur, ut infra dicam n. 13.

**Dub. 1.** an in mutuis petitionibus, seu reciprocis conventionibus durante Judicio conventionis Reus possit convenire Actorem coram alio Judice? non posse, nisi finita lite. Ita uterque Barbof. Petr. in l. qui prior 29. n. 10. & seq. ff. de Judic. August. in c. ex litteris 1. h. tit. n. 1. Nicol. Rodriq. in Rubr. b. tit. n. 2. Brunnem. in Auth. & consequenter cit. n. 1. Vallens. hic §. 1. n. 2. Pirh. n. 1. Sannig c. 1. n. 2. Patet ex definitione Reconventionis allata. Ratio hujus est, ne coram diversis Judicibus eodem tempore agatur c. fin. hic, & c. dispendia cit. Item ne in Rei calumniola potestate sit actorem ad alium Judicem trahere, & sic ejus actionem elidere, eumque à petitionis suæ prosecutione distrahere l. si idem 11. §. sed & si. 1. ff. de Jurisd. Auth. & consequenter cit.

Excipiendi sunt duo casus. **Primus**, si causa, in qua reus reconvenire actorem vult, talis sit, de qua Judex, apud quem ipsi ab actore lis intentatur, nullo unquam tempore possit cognoscere, ut si sit causa spiritalis, quæ est supra Jurisdictionem Judicis Laici, si causa feudalis &c. quo casu non actor, sed natura, & genus causæ recusat, & designatur talem Judicem. **Secundus**, si Judex Reo suspectus sit; tunc enim potest causas suspicionis intra 20. dies, à transmissione Libelli computandos, proponere, & his probatis, coram alio subrogato utramque litem ventilare. Wefenbec. Conf. 50. n. 19. & seq. Brunnem. in Auth. cit. n. 1.

**Dub. 2.** an Actor possit declinare Judicem eundem à reo imploratum cum Libello Reconventionis, & se tueri exceptione fori incompetentis, quo minus cogatur respondere coram eodem Judice? nisi ratio, & natura causæ id petat, non posse. Laym. in c. 1. h. tit. n. 1. Vall. hic §. 1. n. 3. Carpz. defin. 7. cit. n. 1. Pirh. hic n. 22. qui addit,

addit, actorem postquam reconventus est à reo, etiam non posse desistere à lite reo intentata, ipso invito, quamvis lis nondum contestata sit; quia per legitimam Reconventionem fuit à reo præventus, & conf. ab hoc acquisitum jus est, ut cogere actorem possit, ut sibi respondeat, & patiat utramque causam simul tractari.

Responsio patet ex *l. cum Papinianus cit. & l. qui non cogitur 22. ff. de Judic.* ubi Ulpianus, *Qui non cogitur*, inquit, *in aliquo loco agere, si ipse ibi agat, cogetur excipere actiones, & ad eundem Judicem mitti.* Ratio est, quia æquitas dicitur, ut quod quisque Juris in alium statuit, eodem ipse utatur *l. hoc edictum 1. §. tot. tit. ff. quod quisq. Jur.* Item non debet actori licere, quod reo non permittitur *l. non debet 41. ff. de R. J.* igitur omnino consentaneum est, ut actor, qui sibi sponte elegit talem Judicem contra Adversarium, vicissim etiam patiat, ut Adversarius contra ipsum petere, & eligere possit eundem Judicem. Unde si Actor nolit respondere libello Rei in causa Reconventionis coram eodem Judice, etiam reus non tenebitur respondere actori in causa Conventionis.

Quæritur 2. coram quo Judice Reconventio locum habeat? an coram Ordinario tantum, an etiam coram Delegato? Videtur quoad hunc posteriorem tenendam esse negativam.

1. Quia prorogatio Jurisdictionis de re ad rem coram Judice Delegato fieri non potest, ut dictum est *Tit. 2. n. 144.* sic autem prorogaretur, si de causa Reconventionis, super qua ab Ordinario constitutus non est, cognoscere posset. Ergo &c. 2. Coram Arbitris Compromissarijs tantum causa compromissa expressa disceptari potest, neque coram ipsis Reconventioni locus est, ut dictum est *Libr. 1. tit. 43. n. 17.* ergo neque coram Delegato. 3. Si virtute prioris Delegationis posset Delegatus Actorem compellere, ut coram se respondeat de causa reconventionis, non esset necessaria nova delegatio, & novum rescriptum. Hoc autem necessarium est, ut Delegatus de mutua petitione cognoscat per *c. dispendia 3. 7. reus de rescript. in 6. & l. Lucius 38. ff. mandat.* ubi Marcellus respondit, Judicem datum posse in causis reconventionis cognoscere, quia datus est super mutuis petitionibus; ergo si non ita datus esset, de reconventionem non potest cognoscere. 4. Si affirmativa vera esset, aequaliter procederet in Judicio criminali. sed in hoc non procedit. Ergo &c.

Sed hoc non obstante, cum communi dico, reconventionem non tantum coram Ordinario, sed etiam coram Delegato locum esse. Patet ex *c. ex litteris 1. h. tit. & docet Marant. p. 4. dist. 6. n. 13. Barbof. in c. cit. n. 5. Laym. ibid. n. 1. Gonz. n. 4. Pirh. hic n. 3. Wiest. n. 3. & novissimè P. Friderich tr. de for. compet. edit. 2. n. 396.* Ratio est,

quia Jura inter Ordinarium, & Delegatum Judicem non distinguunt. Intelligi autem hoc debet, si delegatus sit ad instantiam Actoris; secus, si ad instantiam utriusque, ut alijs *citt.* notat P. Wiest. *l. cit.* quia tunc Reus sibi imputare debet, quod causam Reconventionis non curaverit in Rescripto exprimi.

Neque obstant rationes dubitandi allatae. *Ad 1. dico*, id verum duntaxat esse in prorogatione Jurisdictionis voluntaria, non autem in necessaria, & quæ sit auctoritate, ac necessitate Legum, prout sit in casu Reconventionis. *Ad 2. negatur* paritas; nam potestas Arbitri unice pendet ex voluntate compromittentium, potestas Delegati etiam ex dispositione Juris, quod *c. ex litteris 1. h. tit.* eidem Jurisdictionem in causa reconventionis aperte concedit. *Ad 3.*

Bonifacius in *c. dispendia cit.* non imponit necessitatem reo impetrandi novum rescriptum, sed solum affirmat, ut, si maluerit, illud petat: quo innuit, si noluerit petere, posse virtute prioris delegationis actorem reconvenire. Et sic intelligendum hunc textum colligitur ex verbis, *durante eodem judicio*, ubi indistinctè loquitur de Judice Ordinario, & Delegato. *Ad 4. specialis est* ratio in causa criminali: de quo, quia est alioris indaginis, dicitur infra. Interim

Dub. 1. quis reconvenire possit? & quem? Duo membra hoc dubium habet. *Ad 1. reconvenire potest* omnimode, quem actor in Judicio convenit, modò facultatem agendi habeat. Ita omnes. *Ad didi, Modò facultatem agendi habeat*; nam qui agere vetatur, etiam reconvenire non potest, cum omnis Reconventio sit actio aliqua. Hinc rectè inferunt DD. eos, qui excommunicati, proscripti, vel banniti sunt, non audiri debere, cum reconvenire suos actores volunt; quia etiam prohibentur agere. Et quidem de Bannito, seu proscripto ex toto Imperio, dubium esse non potest; hic enim non amplius pro Cive, sed hoste Imperij habetur, & sic omnibus Imperij Juribus excidit. Siquis proscriptus ab inferiore aliquo Principe tantum è Ducatu, Principatu, vel Civitate est, Jura municipalia quidem, & propria illius territorij perdit, ea tamen, quæ sunt Juris communis, retinet: & ideo licet in loco, è quo proscriptus est, conventus ab alio reconvenire illum non possit, id tamen potest alibi contra quemvis *arg. l. cum qui 3. ff. de interd. & relegat.*

*Ad 2. dico*, reconventionem institui posse regulariter adversus quemlibet Actorem; *cujus enim in agendo observat arbitrium, eum habere contra se Judicem in eodem negotio* (i. e. in eadem lite, vel instantia) non indignetur, ut dicitur *l. Papinianus cit.* Excipe, si Actor sit Procurator agens alterius nomine; hic enim de proprio debito reconveniri non potest: & ratio est; quia reconventio non

non habet locum, nisi contra agentem suo nomine: quod etiam extendi debet ad tutorem, & curatorem, quando agunt nomine pupilli, vel minoris. Carpz. *defm.* 6.

6 Dub. 2. an etiam Clericus reconveniri possit coram Judice Laico? *Certum est*

1. non posse ipsum coram hoc reconveniri in causa rei spiritualis, aut huic annexæ; quia ab hujus cognitione natura causæ Judicem sæcularem repellit, ut dictum est *n. 2. Certum est* 2. reconveniri eundem coram isto non posse in causa criminali, sive criminaliter, sive civiliter agatur de crimine; quia Judicium criminale est in personam, de qua, si Clericus sit, ob exemptionem solus Judex Ecclesiasticus potest cognoscere, ut dictum est *Tit. 2. n. 79. Et seqq.* *Certum est* 3. adversus Clericum, in causa merè Civili conventum, locum esse reconventioni, quando ista solum per modum Exceptionis proponitur; quia Reconventio sic proposita potius habet rationem defensionis necessariæ, quam actionis.

Controversia magnis partium studiis agitata est, an Actor Clericus coram Judice Laico reconveniri possit à Reo Laico reconventionem non per modum exceptionis, sed actionis proposita? Affirmativam defendit Gloss. in *c. 1. h. tit. V. super suis questionibus*. Felin. in *c. 4. de Judic. n. 8. Et seqq.* Bart. in *Auth. Et consequenter cit. n. 19. Bald. ibid. n. 18. Nicol. Rodr. in Rubr. h. tit. q. 4. n. 2. Petr. Barb. in l. qui prior 29. n. 82. ff. de Judic. Augustin. Barb. in *c. 1. h. tit. n. 4. Wagnereck ibid. Oliva for. Eccl. p. 3. q. 32. n. 9. Brunnem. in l. Papinianus cit. n. 3. Carpz. p. 1. const. 7. defm. 6. Pax Jordan. l. 14. tit. 4. n. 42. Vallens. b. tit. §. 1. n. 3. Haun. tom. 5. de J. Et g. tr. 1. n. 253. ubi testatur sententiam hanc auctoritate, & usu prævalere. Fundamenta hujus sententiæ sunt 1. quia in utroque Jure, maxime Civili *l. cum Papinianus, Et Auth. cit.* generaliter statutum legitur, Actorem coram eodem Judice posse reconveniri à reo. Cum igitur ab hac generali dispositione Juris nusquam excipiantur Clerici, dicendum id etiam in istis procedere. 2. Allegant textum specialem *Novell. 123. c. 25. ibi: Neque alioquin conventionem sustineant, nisi mandatum habeant à suis Episcopis, aut aliquos conveniant; tunc enim solis illis, qui ab eis conveniuntur, damus licentiam, siquam obligationem habent contra Ecclesiam, aut contra Episcopos eorum, proponere: ubi expressè Laicis datur potestas reconveniendi Clericos.* 3. *A pari*; nam si Clericus agat temere contra Laicum, potest à Judice Sæculari condemnari in expensas, eo quòd hæc condemnatio veniat accessorie ad sententiam. Ergo cum etiam reconventio veniat accessorie ad conventionem, Clericus quoque in causa reconventionis à Judice Laico judicari poterit; nam cujus est cognoscere de principali, est etiam cognoscere de accessorio per *c. quanto 3. de Judic.***

4. *Ex naturali æquitate*; quia cum Clerico liceat Laicum coram Judice Ecclesiastico reconvenire, æquum est, ut Laico etiam liceat Clericum reconvenire coram Judice Laico; nam in Judicijs inter litigantes servanda est æqualitas *l. non tantum 20. ff. de re judic. l. fin. C. de fruct. Et lit. expens.* nec ratio personarum haberi debet. *Reg. 12. in 6. 5.* Denique eadem æquitas postulat, ut actor cogatur ibi excipere actiones, ubi aliàs judicium pati non cogereur *l. qui non cogitur 22. ff. de Judic.* licet igitur agendo nemo conditionem suam reddat deteriore *Reg. 87. ff. tamen supposito*, quòd agere voluerit, non debet actor abhorreere tribunal Rei, ut sit æqua inter Actorem, & reum compensatio, & lites abbrevientur.

Negativam sententiam defendunt Abb. 7 in *c. 4. de Judic. n. 24. Marian. Socin. in c. 1. h. tit. a. 5. n. 24. Et 25. Laym. ibid. n. 5. Ranbeck Panop. Immun. D. 2. c. 4. n. 6. Pirh. n. 9. hic, König n. 9. & novissimè Præn. D. de Bafis Semicent. Canonico - Legal. Contr. 12. n. 8. Antecessor meus P. Melch. Friderich tr. de for. compet. edit. 2. n. 607. aliique plures magni nominis DD. Moventur 1. ubi prohibetur genus, prohibetur omnis species contenta sub genere *l. semper 147. ff. de R. J.* atqui Jura simpliciter, & absolute prohibent, ne Clericus in ulla causa etiam Civili conveniatur coram Judice Laico *can. 5. 6. 8. Et 14. caus. 11. q. 1. c. 4. 8. Et 10. de Judic. c. 2. Et 7. de for. compet. c. un. de Cleric. conjug. in 6.* ergo prohibent etiam, ne reconveniantur; nam Reconventio est species quedam conventionis. 2. Ratio, ob quam admittitur Reconventio coram Judice conventionis de alieno subdito, est, quia per eam tollitur ejus incompetencia. Atqui incompetencia Judicis Laici respectu Clerici per reconventionem tolli non potest; nam huic auferri nequit privilegium fori, nisi à Pontifice. Cum igitur de mente Pontificis in hoc negotio non satis constet ex Legibus, dicendum, quòd Clericus actor per reconventionem non subijciatur Judici Laico. 3. In Clerico cessat ratio reconventionis expressa *l. cum Papinianus cit.* dedignari enim Judicem, & ejus arbitrium sequi est actus merè facultatis, & voluntatis. Hac autem destituitur Clericus quoad privilegium fori; quia, ut maxime velit, non potest in alium, quàm Ecclesiasticum Judicem consentire *c. si diligenti 12. de for. comp. ergo &c.**

Ego ponderatà utrâque sententiâ, judico, affirmativam sententiam ex Jure Civili, & æquitate naturali difficulter probari. Nam ad 1. ejusdem Argumentum generale illud estatum de reconveniendo actore coram eodem Judice verum est de eo solum, qui absolute, & simpliciter tali Judici se subjicere non prohibetur; plus enim nullo Jure probatur: non Canonico; quia dum in hoc reconventio approbatur, solum sermo est de foro

foro Ecclesiastico, seu de partibus coram Iudice Ecclesiastico litigantibus: non Jure Civili; quia hoc solum disponit circa subditos Laicos, qui sicut indifferenter Laico Magistratui subiecti sunt in genere, ita in genere optimè statui potest, etiam in casu Reconvencionis hujus Jurisdictionem non posse effugere: quod tamen malè ad Clericos applicatur, cum hi Magistratus Laici Jurisdictioni nullo modo subiecti sint. *Ad 2.*

textus ille non est curandus; quia Laici nullam potestatem habent statuendi aliquid quoad Clericos c. *Ecclesia 10. de Constit.* *Ad 3.* condemnatio partis victæ ad expensas est causæ principali necessariò connexa, ac de natura causæ in tali Iudicio ventilanda. *Ad 4. § 5.* Laicis æquari non debent Clerici, quos excellentias Status ultra Laicos omnino extulit.

Dico igitur, spectato Jure communi, veniorem esse negativam sententiam. *Speciato Jure communi*, inquam; nam si consuetudinem, & praxin tribunalium consideremus, retinenda est affirmativa, quippe quæ passim habet, ut Clerici reconveniantur coram Iudice Laico, quam consuetudinem cum Superiores Ecclesiastici, & ipse Pontifex ignorare non possit, sed eandem scienter toleret, approbare censetur. Triplex tamen

addenda est limitatio. 1. Ut causa reconvencionis non sit spiritualis, vel criminalis secundum dicta n. 6. in princ. 2. Ut reus fraude, & dolo non procuraverit se conveniri coram Iudice Laico, eo fine, ut sic ipse haberet occasionem coram eodem ipsum reconvenire, ne agere debeat coram Ecclesiastico; nam fraus, & dolus nemini prodesse debent. 3. Ut casu, quo Iudex Laicus ex causa reconvencionis adversus Clericum sententiam tulerit, executionem ejus relinquat Iudici Ecclesiastico; nam exequi illam ipse non potest ob defectum Jurisdictionis, quam ille in Clericum, præcisè occasione reconvencionis, nullam habet. *Neque obstat*, quòd ex communi regula, ad quem cognitio causæ pertinet, ad eum etiam pertinere debeat executio; hoc enim solummodo verum est, quando executioni Ecclesiastica Libertas non obstat.

Neque contrarium probant Argumenta negativæ sententiæ. *Ad 1.* reconventio est quidem species conventionis, sed excepta, si non de Jure, saltem de consuetudine à Pontifice approbata. *Ad 2.* quamvis privilegium fori Clerico agenti coram Iudice Laico quoad effectum reconvencionis non auferatur Lege expressa, auferitur tamen voluntate tacita Pontificis, scientis consuetudinem Tribunalium admittentium reconvencionem, nec tamen contradicentis, cum possit. *Ad 3.* eo casu Clericus non prorogat Jurisdictionem Iudicis Laici in se, sed Pontifex hanc consuetudinem tolerans, & sic consentiens tacitè.

Quæritur 3. in quibus causis locum

habeat Mutua petitio, seu Reconventio? *2.* habere locum in omnibus, quæ specialiter in Jure non sunt exceptæ, & in quibus Iudices per modum conventionis possunt cognoscere. Ita Vallens. *hic §. 2. n. 2.* Carpz. *p. 1. const. 7. defn. 1. n. 4.* Haun. *tom. 5. tr. 3. n. 355.* Pirh. *hic n. 14.* König *n. 13.* Wiest. *n. 19.* & novissimè P. Friderich *tr. de for. comp. edit. 2. n. 602.* & P. Schmier *tr. de Judic. c. 4. n. 76.* Consentiant communiter DD. cæteri.

*Extenditur 1.* etiam ad causas Summarias: & quidem, si utraque sit Summaria, clarum est, & constat ex *Clem. 2. §. verum de V. S.* Si una sit Summaria, altera Plenaria, distinguendum est; nam si Summaria dilationem patitur, pari passu cum Plenaria ambulare potest, & expeditio illius differri, dum expeditio possit etiam Plenaria. Si verò Summaria causa celerem expeditionem postulat, Plenaria longiores dilationes exigit, procedit quidem Reconventio quoad prorogandum Iudicem, ut patet ex *Clem. 2. cit.* quæ loquitur indistinctè; non tamen procedit quoad alterum effectum, ut simul, & unâ sententiâ ambæ causæ terminentur, nisi parte volente. *Vall. n. 2. cit.* Pirh. *n. 14. hic.* Sannig *c. 2. n. 1.*

*Extenditur 2.* etiam si causa reconvencionis sit diversi generis à causa conventionis, modò Iudex sit capax Jurisdictionis, quam causa reconvencionis exigit, ut contra Antonium Fabrum, & alios quosdam cum communi notat Haunoldus, Sannig, Wiestner, Friderich *l. cit.* Atque hinc illi, qui agit actione empti, proponi potest actio mutui, commodati &c. *l. Præses 1. §. fin. ff. de var. §. extraord. cognit.* Ratio est, quia Jura, quibus Reconventio est introducta, generaliter, & sine restrictione ad ejusdem generis causas loquuntur.

*Extenditur 3.* contra eundem Antonium Fabrum cum communi cæterorum tam ad actionem realem, quam ad personalem, ita, ut si conveniar reali, reconvenire possim personali, ac vicissim, ob rationem allatam. *Neque obstat* his extensionibus *l. cum Papinianus cit.* ubi dicitur *in eodem negotio*; nam negotij nomine hic non intelligitur causa, ut malè Anton. Faber; sed instantia, seu Judicij exercitium: & hoc indicat ratio *l. cit.* nempe quòd actor non debeat dedignari Iudicem in eodem negotio, i. e. instantia, eum, apud quem ipsemet instat contra reum. Dixi autem in responsione, *Quæ specialiter in Jure non sunt exceptæ.* Et tunc

Dub. 1. In quibus causis non admittatur Reconventio? *2.* plures causas exceptas enumerant Marant. *p. 4. dist. 6. à n. 24.* Nicol. Rodriq. *in Rubr. h. tit.* Haun. *tom. 5. tr. 3. à n. 361.* Vall. *§. 2. hic n. 3.* Trib. *seqq.* Pirh. *n. 26.* Sannig *c. 2. n. 4.* § *seqq.* König *à n. 14.* Wiest. *à n. 20.* & novissimè P. Friderich *de for. compet. edit. 2. n. 603.* & P. Schmier *tr. de Judic.*

*Judic. c. 4. à n. 78.* Præcipuas enumero. Itaque locum non habet reconventio

1. *In causis executivis*, seu habentibus paratam executionem, ut fit in debitis confessionibus; quia hujusmodi causæ executivæ sunt certæ, & liquidæ. Sed contra liquidas non datur reconventio, cum in illis cesset ratio, & finis. Excipe, nisi reconventionis causa sit æquæ executiva, & intra terminum primæ executionis liquidari possit; tunc enim admitti reconventionem posse docuerunt Didacus Perez, & Azevedo, quos citat, & sequitur Gonz. *in c. t. h. tit. n. 6.* alioquin solum accipit effectum prorogationis.

2. *In causa Depositi*: quia cum propter exuberantiam bonæ fidei tam privilegiata sit, ut nullam prorsus exceptionem, deductionem, retentionem, vel compensationem admittat *c. bona fides 2. de deposit. l. si quis 11. princ. C. eod. l. fin. §. ita tamen. fin. C. de compensat. & §. in bonæ 30. Inst. de action.* æquum est, ut neque reconventionem, quæ simul procedat, admittat: *que simul procedat*, inquam; nam si in hac causâ reconventio proponatur, operabitur saltem effectum prorogationis, ut istius causâ ab eodem Judice discuti, & definiri possit. P. Wiest. *hic n. 25.*

3. *In causa appellationis*; quia, ut bene Haun. *n. 366.* Judex appellationis unicè ad hoc eligitur, ut judicet super sententia Judicis in prima instantia, & eam vel approbet, vel reformet. Neque obest, quod Judex appellationis succedat in locum Judicis à quo, & appellatio reducat causam ad eum statum, in quo fuit tempore litis contestatæ; nam hæc principia solum procedunt quoad ea, quæ in prima instantia fuerunt deducta: cum igitur reconventio non fuerit mota coram Judice à quo, etiam moveri non poterit coram Judice ad quem, sed reus sibi ipsi imputare debet, quod in prima instantia actorem non reconvenit.

4. *In causa Spolij*; nam spoliatus agens Judici possessorio reconveniri à reo non potest, sed ante omnia restituendus est, & deinde cogendus, ut Adversario suo respondeat, ut latius dicitur *infra Tit. 13.* Proceditque hoc probabilius etiam casu, quo remedio *redintegrande* agitur contra tertium, qui non spoliavit, sed rem ablatam detinet, si mala fide detineat; quia instar spoliatoris est. P. Friderich *tr. de for. compet. edit. 2. n. 603.* Excipitur, si reconventio fiat super spolio in diversa re; tunc enim procederet reconventio, quia hoc casu privilegiatus ratione spolij non uteretur privilegio suo contra pariter privilegiatum.

5. *In causis Feudalibus*, si agitentur coram Paribus Curia feudalis, vel domino directo Feudi; nam coram his Actor conveniens Vasallum reum reconvenire super causâ allodiali non potest, nisi aliunde Jurisdictionem Ordinariam, vel Delegatam ha-

beant: & ratio est, quia non habent Jurisdictionem, nisi quæ ex Lege Feudorum ipsis competit; cons. extra causam Feudalem non possunt cognoscere.

6. Non permittitur Actori reconventio reconvenire iterum reum: ne nimia Petitionum coacervatio Judicem plus æquo gravet, sibi que mutuo actor, & reus officiant. Sibi igitur actor imputare debet, quod actiones illas, quas sibi competere scivit, & ab initio statim complecti potuit, non intentarit.

7. Denique excipitur omnis causa, de qua ex natura causæ, vel Principis voluntate Judex conventionis, etiam assentientibus partibus, cognoscere nequit: qualis est causa spiritualis respectu Judicis Laici; causæ reservatæ Principi, vel alij majori Judici respectu illius, respectu cujus sunt reservatæ; causæ Allodiales respectu Parium Curia feudalis &c. Ratio est, quia tali casu non persona Actoris, sed qualitas causæ eundem Judicem dedignatur.

Dub. 2. an reconventio locum habeat in causis Criminalibus? *Re.* distinguendo inter quatuor casus, de quibus dubium istud potest procedere: *Vel enim 1.* Civiliter conventus vult criminaliter accusare. *Vel 2.* accusatus criminaliter vult accusatorem civiliter convenire. *Vel 3.* accusatus civiliter vult etiam civiliter accusare. *Vel denique 4.* criminaliter accusatus vult accusatorem suum etiam criminaliter reaccusare.

*Si primum*, locus est reaccusationi, ut ex communi RR. docent Gonzal. *in c. 1. h. tit. n. 12.* Haun. *tom. 5. tr. 3. n. 370.* Pirh. *n. 15.* Wiest *n. 22.* & sumitur *ex l. fin. C. de ordin. judic.* Ratio est, quia causâ criminalis est privilegiata, ut ea pendente super qualibet Civili superfedatur: & hinc si hoc fiat, super causâ Civili antè mota ab actore sententia ferri non poterit, usquedum pronuntiatum super criminali opposita à Reo fuerit.

*Si secundam*, reconventio non admittitur *l. consensisse 2. §. item si 4. v. sed Et si agant. ff. de judic.* quia causâ Criminalis, tanquam magis principalis, facit silere Civilem *l. fin. cit. & adulterij 33. C. ad Leg. Jul. de adult.* Hinc illa pendente Civilis intentari non potest.

*Si tertiam*, locum habet reconventio. Marant. *p. 4. dist. 6. n. 68.* Nicol. Rodriq. *in Rubr. h. tit. q. 8. n. 14.* Sannig *c. 2. n. 3.* Haun. *l. cit. n. 367.* & hoc teste omnes. Ratio est, quia Reus proprium suum interesse prosequitur, & reaccusatio magis adhæret naturæ reconventionis Civilis.

*Si quartam*, non potest accusatus reaccusare accusatorem suum *can. neganda 2. §. sqq. caus. 3. q. 11. l. neganda 19. C. de his, qui accusare §. c. l. si quis reus 5. ff. de public. judic.* ubi eleganter Ulpianus ait, *Constitutionibus observari, ut non relatione criminis, sed innocentia reus purgetur.* Excipe 1. quando accusatus prosequitur suam, vel suorum injuriam;

riam; tunc enim reaccusationem Leges concedunt cuivis, & conf. etiam adversus accusatorem suum *l. neganda cit.* 2. Non excluditur recriminatio, quæ Reum revelat, & crimen, quo premitur, exiit *l. qui cum 14. §. si libertas 6. ff. de bonis libert.* 3. Potest accusare de majori crimine; quia majus trahit ad se minus, & interest Reip. majus delictum citius punire. Barb. in *l. qui prior n. 69. ff. de Judic.* & apud hunc Angel. Salicet. 4. De quocunque crimine potest accusatus reaccusare, si crimina sint connexa. Ita praxis omnium ferè Tribunalium. 5. Denique de quovis crimine reaccusatio fieri potest coram Judice, qui sit competens respectu utriusque.

12 **Quæritur 4. quis effectus sit mutua petitionis, seu reconventionis?** 1. Effectus ex ea oritur duplex. Primus est Prorogatio Jurisdictionis; quia per reconventionem actor reconventus ita subjicitur Judici, eoram quo causam agit, ut in causa reconventionis eundem, licet aliàs sibi incompetentem, recusare non possit. Barbos. in *l. 29. ff. de Judic. n. 82.* Carpz. p. 1. const. 7. def. 1. n. 7. Brunnem. in *l. cum Papinianus cit. n. 5.* Gonzal. in *c. 1. h. tit. n. 7.* König n. 26. & constat ex *l. cit. ibi: Nulla ei opponenda exceptio, quòd non competens Judex agentis esse cognoscatur.* Neque obstat *l. si se 1. & l. seq. ff. de Judic.* ubi ad prorogationem requiritur consensus partium; nam hoc principium, ut ex verbis *l. si se cit. ibi: si se subjiciant,* constat, procedit solum in prorogatione ab homine facta; hæc autem prorogatio, de qua in casu nostro, inducitur vi Legis, & effectum habet etiam contra invitos *arg. l. inter 83. §. si Stichum 1. ff. de V. O.*

Secundus effectus est processus simultaneus; quia causa reconventionis simul cum causa Conventionis tractanda est. Modus autem hic observandus. 1. Cum actor libellam conventionis, & reus libellum reconventionis obtulerit, prius respondere debet reus libello actoris, & deinde actor Libello rei reconvenientis. 2. Sequitur contestatio litis, & post hanc actus Judiciales, qui de utraque causa vicissim, & si fieri potest, eadem die expediri debent *c. intelleximus 1. & c. seq. v. cum ea de Ordin. cognit. junct. Clem. 2. v. nos usum de V. S.* 3. Si de utraque simul liqueat, utramque Judex terminabit unâ sententiâ *c. 1. hic.* Si alterutra altiore indagine exigat, altera, de qua jam liquet, suspendi debet, usque dum etiam de altera liqueat, ut sic demum unâ sententiâ, saltem prolatione (nam realiter duæ sunt) utraque terminari possit. Excipe, si periculum sit in mora, vel reus privilegio suo

renuntiet; est enim datum in favorem Rei. Quodsi tamen Judex, propositâ causâ reconventionis, super conventionem sola sententiam proferat, ipso Jure valebit juxta communem, sed tum appellationi locus erit. 4. Sententia sic concipietur, ut in ea primò scribatur caput Conventionis, deinde caput Reconventionis, & unum post aliud legatur, & proferatur, ita ut semper prærogativa detur Actori. Vallens. *hic §. 3. n. 3.* Carpz. p. 1. const. 7. def. 1. n. 5. Pirh. *hic n. 19.* Sannig c. 3. n. 3.

Dubitatur, quo tempore proponenda sit Reconventio, ut effectus hos operetur? 1. ut utrumque effectum operetur Reconventio simultanei processûs, & prorogationis, necesse est eam proponi ipso litis exordio *c. ex litteris 1. h. tit. Clem. 2. v. verum de V. S. & Auth. & consequenter C. de sent. & interloc. aut saltem statim post litis contestationem, antequam litigantes ad alios actus Judiciales progrediantur, uti docent Gonzal. in *c. 1. cit. n. 7.* Barb. in *l. qui prior 29. ff. de Judic. n. 22.* & ab hoc relati; nam ea, quæ in continentibus fiunt, inesse creduntur *l. Juris gentium 7. §. qui in 5. ff. de pact. l. lecta 40. v. dicebam ff. de reb. credit.* Si post litem contestatam moveatur reconventio, solum effectum prorogationis habet *arg. c. dispendia 3. v. reus de rescript. in 6.* non etiam processus simultanei; ne causæ conventionis decisio cum damno actoris sufflaminetur. Marant. p. 4. dist. 6. n. 5. Brunnem. in *l. cum Papinianus cit. n. 9.* Barbos. *l. cit. n. 26.* Zœf. *h. tit. n. 10.* König n. 28. & alij communiter.*

Potest autem Reconventio ad effectum prorogationis solum impetrandum proponi toto tempore, quoduratur idem Judicium, usque ad sententiam definitivam. Gloss. in *c. 1. h. tit. v. in continenti, Abb. ibid. n. 12. & 13.* Barbos. n. 6. Gonz. n. 7. Laym. n. 17. Carpz. const. 1. def. 2. Brunnem. *l. cit. n. 11.* Pax Jordan. *hic n. 5.* Pirh. n. 17. Haun. tr. 3. cit. n. 339. Colligitur ex *c. dispendia cit. v. reus,* ubi generaliter dicitur, reum posse convenire actorem durante eodem Judicio; durat autem idem Judicium usque ad sententiam definitivam. Conf. ex ratione; quia reus in reconventionem est actor. Gloss. in *c. dispendia cit. v. experiri.* Sed in potestate actoris est uti Jure suo agendi, quando vult. Ergo idem erit in causa Reconventionis. Unde cum *c. ex litteris. 1. h. tit. & Auth. & consequenter cit.* dicitur, statim, & in continenti reconventionem movendam, id intelligendum est, si reus reconvensiens velit litem reconventionis terminari simul cum lite conventionis.